

เรื่อง : กองบรรณาธิการ
ภาพ : อรุณ เพิ่มพูนโลก

มธ.เปิดตัว “ศูนย์ออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อทุกคน” ปรับบ้านให้อยู่สบาย ปลอดภัย ง่ายกว่าที่คิด...เพียงแค่ว่างมา!

“ข้อมูลปี พ.ศ. 2557 ...บ้านในประเทศไทย มีเพียงร้อยละ 15.2 ที่มีการติดตั้งจับไว้ภายในห้องน้ำ...และมีเพียงร้อยละ 5.8 ที่มีการติดตั้งเกาะไว้ภายในห้องนอน ...นี่คือภาวะความเสี่ยง ที่หลายคนมองข้าม...ซึ่งอาจทำให้ผู้สูงอายุในประเทศไทยตกอยู่ในอันตรายจากการพลัดตกหกล้มภายในตัวบ้าน...ถึงเวลาแล้วที่จะต้องหันกลับไปมอง และต้องเร่งแก้ไขปัญหาเหล่านี้อย่างจริงจัง ...โดยเฉพาะการให้องค์ความรู้และกลไกในการสนับสนุนตลอดจนให้คำปรึกษาแบบตัวต่อตัวแก่ประชาชน ในเรื่องการปรับสภาพแวดล้อมภายในบ้านให้กลายเป็นบ้านที่อยู่สบาย และปลอดภัยอย่างแท้จริง ...ที่สำคัญจะต้อง “ฟรี” และเข้าถึงได้ง่ายด้วย”

เมื่อวันที่ 12 สิงหาคม ที่ผ่านม ณ อาคารศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก เทศบาลนครรังสิต จังหวัดปทุมธานี ได้มีพิธีเปิดศูนย์ออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อทุกคน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (Thammasat UDC) อย่างเป็นทางการ

คำถามคือ ศูนย์ฯ แห่งนี้สำคัญอย่างไร?

คงต้องตอบว่า...สำคัญมาก ถ้าคุณอยากปรับบ้านให้อยู่สบาย และปลอดภัย โดยเฉพาะกับผู้สูงอายุ ผู้พิการ และบุคคลที่มีข้อจำกัดต่างๆ จากการเจ็บป่วย

เพราะศูนย์แห่งนี้จะคอยให้คำปรึกษา ให้ความรู้ ติดตาม และให้คำแนะนำแบบลงพื้นที่จริง เพื่อออกแบบบ้านที่อยู่สบาย และปลอดภัยให้กับเรา

นอกจากเป็นศูนย์กลางองค์ความรู้ ที่พร้อมจะถ่ายทอดสู่ชุมชนที่สนใจ ด้วยการจัดอบรมหรือจัดเสวนาในประเด็นการออกแบบและการปรับปรุงที่อยู่อาศัยให้เหมาะสมกับผู้สูงอายุและคนพิการ รวมถึงรวบรวมองค์ความรู้และงานวิจัยด้านนวัตกรรมของท้องถิ่นด้วย

ที่สำคัญเป็นการให้คำแนะนำปรึกษา ที่ “ฟรี” ไม่มีค่าใช้จ่าย ภายใต้การสนับสนุนจาก สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.)

ผู้สนใจที่อยู่ภายในพื้นที่ให้บริการของศูนย์ฯ (ภาคเหนือตอนล่าง และภาคกลางตอนบน) สามารถเข้าเยี่ยมชมศูนย์ฯ เพื่อขอรับคำปรึกษาและคำแนะนำฟรีได้แล้ววันนี้

ต่อไปนี้ บ้าน UD ที่ทั้งอยู่ที่ และปลอดภัยสำหรับทุกคน จะไม่ใช่เรื่องยากอีกต่อไป

สสส. และภาคีเครือข่าย ภายใต้นโยบายประชารัฐ

ผศ. ดร. ชุมเขต แสงเจริญ หัวหน้าศูนย์ออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อทุกคน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เล่าว่า Thammasat UDC ได้เกิดขึ้นจากความร่วมมือของ สสส., เทศบาลนครรังสิต และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์และการผังเมือง มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เป็นโครงการภายใต้นโยบายประชารัฐเพื่อสังคม เพื่อสร้างให้ศูนย์แห่งนี้เป็นตัวขับเคลื่อนเรื่องการออกแบบที่ปลอดภัย สะดวกสบาย และใช้งานได้ง่ายสำหรับคนทุกกลุ่ม ไม่ว่าจะเป็นคนพิการ ผู้สูงอายุ หรือคนที่มีข้อจำกัด ซึ่งจะช่วยลดความเสี่ยงที่จะเกิดการพลัดตกหกล้ม หรือเกิดอุบัติเหตุภายในบ้าน ก่อนขยายผลไปในยังพื้นที่สาธารณะ รวมถึงระบบสัญจรต่างๆ ให้ปลอดภัยมากขึ้น

“ตามข้อมูลสถิติ เราพบว่าประเทศไทยมีผู้สูงอายุที่เสียชีวิตจากการพลัดตกหกล้มปีละ 900-1,000 คน หรือเฉลี่ยวันละ 2-3 คน และมีความเสี่ยงต่อการพลัดตกหกล้มเพิ่มสูงขึ้นตามอายุ โดยผู้สูงอายุเพศหญิงมีการพลัดตกหกล้มสูงกว่าเพศชาย 1.5 เท่า และเกินครึ่งของผู้สูงอายุเพศหญิงที่หกล้มนั้นหกล้มในในบ้านและบริเวณรั้วบ้าน เช่น ห้องนอน ห้องครัว และห้องน้ำ ดังนั้นการปรับสภาพแวดล้อมในบ้านให้มีความเหมาะสมและปลอดภัยจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก

ทั้งที่เรื่องนี้เป็นเรื่องใหญ่ แต่คนไทยส่วนใหญ่กลับละเลย และไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ทางศูนย์ฯ เราจึงอยากเชิญชวนให้ทุกคนหันมาปรับปรุงบ้าน และปรับสภาพแวดล้อมภายในบ้าน ให้กลายเป็นบ้านที่อยู่สบายและปลอดภัย ซึ่งจะช่วยลดความสูญเสียที่ต้องนำไปใช้ในการรักษา ในยุคสังคมผู้สูงวัยได้อย่างมหาศาล”

ผศ.ดร. ชุมเขต แสงเจริญ และ ผศ.ภวินท์ สิริสาลี

ทุกบริการฟรี ไม่มีค่าใช้จ่าย

ผศ. ดร. ชุมเขต กล่าวว่า การให้บริการของศูนย์ฯ จะแบ่งออกเป็นหนึ่ง-การให้คำปรึกษาในการปรับสภาพบ้าน สอง-การจัดอบรมเสวนาให้กับหน่วยงาน หรือองค์กรที่สนใจได้ สาม-เป็นโชว์รูมจัดแสดงห้องตัวอย่าง ที่สามารถมองเห็นและจับต้องได้ ซึ่งทุกการให้บริการนั้นไม่มีค่าใช้จ่ายแต่อย่างใด

“เขาบอกว่าปลูกเรือนตามใจผู้อยู่ ผูก่อตามใจผู้นอน เพราะฉะนั้นใครอยากได้บ้านแบบไหน เราอยากให้มาดูที่โชว์รูม เมื่อดูเสร็จเราก็จะให้คำแนะนำตามแต่ละบุคคล เพื่อให้เขากลับไปปรับบ้านเขาได้ แต่ถ้าเขาปรับเองไม่ได้เราก็ตามไปให้การดูแล ซึ่งเราจะเข้าไปแบบสหวิชาการ คือ สถาปนิกเราจะไม่ได้เข้าไปคนเดียว แต่เราจะพานักกายภาพบำบัด มีนักจิตวิทยา คุณหมอ พยาบาล ลงพื้นที่ร่วมกันเพื่อหาต้นเหตุแห่งปัญหาในสภาพแวดล้อมของเขา เพื่อที่จะมีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงได้อย่างถูกต้อง บางทีพวกเราดีใจนั่นเอง เราก็อาจจะเอาแต่มตรฐานเข้าไปจับ ซึ่งบางครั้งมาตรฐานเองก็ต้องยืดหยุ่น เพราะ Universal Design หรือ UD เป็นเรื่องที่ต้องยืดหยุ่นไปตามสภาพคนที่ใช้งานจริงๆ

ที่ศูนย์ฯ เราจะมีทีม เป็นผู้เชี่ยวชาญที่ผลัดเปลี่ยนกันมานั่งประจำ เพื่อคอยให้คำแนะนำปรึกษาในการปรับปรุงและตกแต่งบ้าน ซึ่งเราจะมี KPI คอยวัด โดยเราตั้งเป้าเอาไว้ว่าจะทำให้ได้อย่างต่ำไม่น้อยกว่า 50 หลังต่อปี และใน 50 หลังนี้ อย่างน้อย 10 หลัง

จะต้องปรับจริง มีการคอยติดตามใกล้ชิด ซึ่งปีนี้เราได้ให้คำปรึกษาปรับปรุงไปแล้ว 30 กว่าหลัง นั้นเฉพาะบ้าน ไม่รวมพื้นที่สาธารณะ อย่างวัด อาคารเทศบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข หรือทางสัญจร ซึ่งเราก็เข้าไปช่วยปรับแล้วหลายแห่ง”

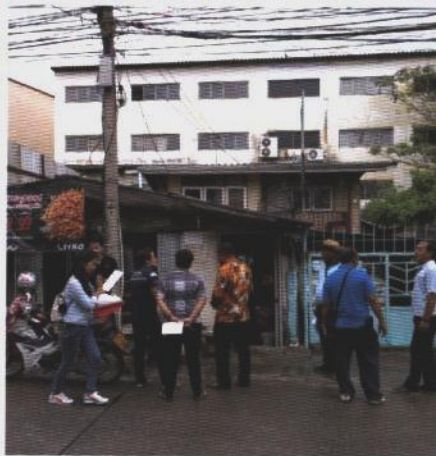
สังคมต้นตัว องค์ความรู้ที่เกิดการพัฒนา

ด้าน ผศ.ภวินท์ สิริสาลี อาจารย์ประจำศูนย์ฯ ได้กล่าวถึงความตื่นตัวของภาคสังคมว่า หลังเปิดศูนย์ฯ ก็ได้รับการตอบรับจากชุมชนเป็นอย่างดี หลักการ Universal Design (UD) ก็ถูกเผยแพร่ออกไปในวงกว้าง

“ผมดูแลในส่วนของการออกแบบที่เกี่ยวข้องกับทางกายภาพทั้งหมด คือตั้งแต่คิดแบบเลย ไม่ว่าจะ เป็นห้องน้ำ ห้องนอน ห้องครัว ห้องนั่งเล่น ห้องทำงาน หรือทางลาด ทางสัญจร ศูนย์แห่งนี้ไม่ได้แค่ให้คำแนะนำเพียงแค่การออกแบบบ้าน แต่เรายังให้การบริการในเชิงของงานวิชาการ และเชิงวิชาชีพด้วย โดยการออกไปจัดอบรมให้ความรู้กับหน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับเรื่อง Universal Design ให้กับช่าง หรือแม้แต่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องที่สนใจ

สิ่งที่น่าสนใจคือ วันนี้ภาคสังคมพากันตื่นตัวกันมาก อย่างช่าง ช่าง หรือผู้รับเหมา ที่เข้ามาฟังการอบรม เขาจะพากันซักถามพยายามขอข้อมูลต่างๆ จากเรา ข้อมูลส่วนไหนเราไม่มี เราก็มอบอกช่องทางให้เขาไปหาตามหน่วยงาน เครือข่ายที่เรามี”

“อีกกลุ่มที่ตื่นตัวมากๆ คือคนพิการและผู้สูงอายุ คนกลุ่มนี้เป็นผู้ใช้ ข้อมูลจากเขามีความสำคัญกับเรามาก เราจะให้ข้อมูลหรือแสดงความคิดเห็นต่างๆ ซึ่งจะเป็นประโยชน์กับหน่วยวิจัยของเรา เราสามารถเก็บข้อมูลเหล่านี้ไว้ในฐานข้อมูล เพื่อที่เราจะเอาไปปรับใช้กับการออกแบบในพื้นที่ตรงนั้นได้ ผมว่าวันนี้ทุกคนตระหนักแล้วว่าเรื่อง UD เป็นเรื่องสำคัญ และเราก็พร้อมแล้วที่จะส่งต่อข้อมูลเหล่านี้ไปยังชุมชนต่างๆ ศูนย์แห่งนี้จะเป็นจุดเริ่มต้นที่จะทำให้พื้นที่ละแวกนี้กลายเป็นตัวอย่างให้กับชุมชนอื่นๆ และเป็นจุดศูนย์กลางในการกระจายองค์ความรู้เกี่ยวกับ UD ทั้งหมดด้วย ไม่ว่าจะเป็นเรื่องนวัตกรรม ความรู้ หรือแม้แต่เรื่องสุขภาพเบื้องต้น

ที่สำคัญคือ เวลาที่เราไปออกพื้นที่ เราก็จะพาลูกศิษย์ของเราไปด้วย เพื่อเป็นการสร้างต้นกล้าต้นใหม่ๆ เพื่อให้เขาได้เห็นสิ่งที่เราทำ เมื่อใดที่เขาออกไปทำงาน เขาก็จะนำองค์ความรู้ที่เป็น UD เหล่านี้เข้าไปปรับใช้ในงานออกแบบของเขาด้วย เขาจะเริ่มคิดถึงคนอื่น คิดถึงการออกแบบเพื่อความสุข มากกว่าจะแค่ออกแบบให้มันสวยแต่เพียงอย่างเดียว”

สำหรับโชว์รูมภายในศูนย์ จะประกอบไปด้วย 5 โซน คือ โซนห้องน้ำ ห้องนอน ห้องครัว ห้องทำงาน และห้องนั่งเล่น โดยจะจำลองเป็นบ้านขึ้นมาหนึ่งหลัง

“ตอนนี้ที่พร้อมให้เข้าชมแล้วคือ ห้องนอนกับห้องน้ำ เพราะเป็นห้องที่สำคัญที่จะทำให้เกิดอุบัติเหตุได้ง่ายที่สุด สำหรับใครอยากเห็นภาพจริง ไม่ว่าจะ เป็นนวัตกรรมเตียงนอนที่ปรับระดับได้ เตียงที่มีเตียงผู้ช่วยอยู่ข้างๆ คอยดูแลแบบใกล้ชิด หรือราวกันตกที่ช่วยไม่ให้นอนตกจากเตียงก็เข้ามาดูได้ที่ศูนย์ฯ ดูแล้วถ้าอยากได้ก็สามารถบอกกับทีมงานได้เพื่อทำการสั่งผลิต เพราะเตียงพวกนี้เป็นเตียงสั่งตัด เราจะตัดตามสรีระของแต่ละคน ตามความกว้าง ความสูงที่เหมาะสมสำหรับแต่ละคนโดยเฉพาะ เพื่อที่เขาซื้อไปแล้วเขาจะได้เตียงที่เหมาะสมกับเขาจริงๆ หรือใครมาดูแล้วอยากนำไปสร้างเองก็สามารถทำได้เช่นกัน ทางเราก็ไม่ได้หวงลิขสิทธิ์ อยากให้เข้ามาแชร์ข้อมูลมาแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน” ผศ. ดร. ชุมเขต กลาว

ศูนย์ออกแบบสภาพแวดล้อมเพื่อทุกคน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (Thammasat UDC) ตั้งอยู่ที่ชั้น 1 อาคารศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีสิ่งอำนวยความสะดวก ถนนรังสิต-ปทุมธานี ซอย 10 สำหรับผู้สนใจสามารถสอบถามข้อมูลเพิ่มเติมได้ที่โทรศัพท์ 098-696-2245 และเฟสบุ๊ก : หน่วยวิจัยและออกแบบเพื่อคนทั้งมวล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ หรือที่อีเมล : thammasat.udc@gmail.com

**เชิญแวะมาใช้บริการ
อย่าละเลยเรื่องเล็กน้อย ก่อนปัญหาใหญ่จะตามมา**

สำหรับผู้สนใจ Thammasat UDC จะเปิดให้บริการตั้งแต่ 08.30-17.00 น. ทุกวัน (ยกเว้นวันหยุดราชการ) โดยจะมีผู้เชี่ยวชาญสลับสับเปลี่ยนมานั่งคอยให้คำปรึกษา